

Nationale parlementen staan niet buitenspel in Europees beleid

Citation for published version (APA):

Chamon, M. (2021). Nationale parlementen staan niet buitenspel in Europees beleid. *De Tijd*. <https://www.tijd.be/opinie/algemeen/nationale-parlementen-staan-niet-buitenspel-in-europees-beleid/10319379.html>

Document status and date:

Published: 13/07/2021

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Wilt u reageren?
Hebt u een voorstel voor **Opinie**?
Mail dan naar opinie@tijd.be

Open brief

Zet onze zorg niet in de uitverkoop

De commissie Binnenlands Bestuur van het Vlaams Parlement keurde op donderdag 1 juli in spoedzitting het ‘privatiseringsdecreet van de zorg’ goed. Publieke zorg-aanbieders zullen dan een privé-vereniging of vennootschap kunnen oprichten. Ze kunnen er hun erkenningen, personeel en subsidies aan overdragen en privé-investeerdere aantrekken.

De goedkeuring staat op de agenda van het voltallige Vlaams Parlement. De Vlaamse meerderheid wil de decreetwijziging het koste wat het kost nog voor het zomerreces goedgekeurd zien. Ondanks de vele kritische stemmen in de sector en ondanks het uitgesproken negatieve advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het heeft er alle schijn van dat hier een race tegen de klok wordt gelopen met als doel alle protest de kop in te drukken en een fundamenteel debat uit de weg te gaan. En dat voor een beslissing die bepalend is voor de toekomst van de zorg en het welzijn in Vlaanderen.

De commissie Binnenlands Bestuur legde een onomwonden negatieve beoordeling van het belangrijkste adviesorgaan voor het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin zonder bijkomend debat ostentatief naast zich neer. Dat is du jamais vu. In de Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zit de fine fleur van al wie actief is in zorg en welzijn: werkgevers, werknemers, gebruikersorganisaties, ziekenfondsen en experts. De raad keurde het advies goed met een overgrote meerderheid: 22 stemmen voor en 3 tegen.

Het advies is vernietigend voor de gevraagde decreetwijziging en laat aan duidelijkheid niets te wensen over: ‘De raad vreest dat het voorstel een negatieve impact zal hebben op het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin, omdat het ingrijpt op een aantal fundamente van

De auteurs
Ruim 50 organisaties en federaties uit het brede veld van zorg en welzijn, samen met een aantal academici.

De kwestie
Als het Vlaams Parlement een wijziging van het decreet lokaal bestuur goedkeurt, geeft dat private investeerders veel meer macht over de zorg. Zoals in het buitenland blijkt, is dat geen succesverhaal.

Het voorstel
Onze parlementsleden denken beter twee keer na voor ze de Vlaamse zorg in handen van de commercie duwen. Eerst is een grondig debat nodig.

het Vlaamse zorg- en welzijnssysteem en de commercialisering in zorg en ondersteuning faciliteert.’

Betaalbaarheid
Het advies ligt in de lijn van de vele opinies en kritische stemmen die te horen waren in alle hoeken in Vlaanderen: dit decreet zet de deur wagenwijd open voor de commercialisering van onze zorg. Niet alleen de ouderenzorg, maar ook jeugdhulp, kinderopvang, geestelijke gezondheidszorg... Er is amper oog voor de mogelijke gevolgen voor de zorggebruiker. Het decreet bevat onvoldoende garanties voor de betaalbaarheid van de zorg, voor de kwaliteit en voor een herinvestering van de winst in de zorg.

Door aparte vzw’s en nv’s op te richten, en private investeringen aan te trekken, zullen lokale besturen misschien wel besparen. Maar het is niet ondenkbaar dat de factuur voor de zorggebruiker zal stijgen. Als private partners betrokken worden of bepaalde aspecten van de organisatie zelfs aan hen uitbesteed worden, gaan daarmee onvermijdelijk ook winstverwachtingen gepaard. Met de verkoop van vastgoed aan een commerciële speler bijvoorbeeld kan een lokaal bestuur wel één keer geld ophalen, maar daarna moet jaren hoge huur betaald worden.

Publieke middelen kunnen op die manier zonder garanties in handen komen van privé-investeerdere. Hen is het niet te doen om zorg, maar om zoveel mogelijk rendement uit te keren aan de aandeelhoudere. Aantrekken van privé-kapitaal is allerminst vrijblijvend. Het is zoeken met een vergrootglas naar het concept sociale onderneming in dit decreet. Er zijn ook terecht zorgen over het personeel dat naar die nieuwe entiteiten zal worden overgedragen. Op welke loon- en arbeidsvoorwaarden kan het rekenen?

Onderzoeksjournalisten legden al meermaals de geldstromen in de commerciële ouderenzorg

bloot en becijferden de gigantische bedragen die uit de sector hun weg vonden naar de aandelenportefeuilles. De gegarandeerde overheidssubsidies maken zorg en welzijn aantrekkelijke investeringen voor commerciële spelers. Door de winstlogica is het risico dat net de meest kwetsbare groepen de dupe worden niet denkbeeldig. Er valt nu eenmaal meer winst te rapen bij ‘gemakkelijke’, minder complexe doelgroepen. De doelstelling is zogenaamd het creëren van een gelijk speelveld. Het resultaat zal een speelveld zijn volgens de wetmatigheden van het bedrijfsleven. Zorg als koopwaar dus, waarbij de ene publieke zorgaanbieder niet zal kunnen achterblijven op de andere.

Meer tijd
Beste parlementsleden, vergis u niet. Dit decreet geeft private investeerders wel degelijk veel meer macht over de zorg in Vlaanderen. Voorbeelden uit het buitenland tonen dat verregaande privatisering meestal geen succesverhaal is, integendeel.

Wij pleiten ervoor om meer tijd te nemen in dit dossier. Er moet een grondig debat komen. De ingebouwde garanties voor kwaliteit, de gevolgen voor de zorggebruiker en het personeel, en het herinvesteren van de winst in zorg moeten duidelijker en transparanter zijn. Haastwerk is hier allerminst aangewezen. Het speelveld moet inderdaad gelijk zijn. Maar niet via een ongebreidelde privatisering. Wie kapitaal investeert, wil rendement. Dat zal u en uw naasten geen betere zorg geven.

Ruim 50 organisaties en federaties uit het brede veld van zorg en welzijn, samen met een aantal academici, ondertekenden deze open brief. Lees de volledige lijst op tijd.be/opinie.

Het heeft er alle schijn van dat hier een race tegen de klok wordt gelopen met als doel protest de kop in te drukken en een fundamenteel debat uit de weg te gaan.

Merijn Chamon

Nationale parlementen staan niet buitenspel in Europees beleid

In zijn Paleis der Natie heeft columnist Rik Van Cauwelaert zaterdag in De Tijd stilgestaan bij een aantal belangrijke ontwikkelingen op het niveau van de Europese instellingen. Hij wijst terecht op de plannen voor de uitbreiding van het CO₂-emissiehandelsstelsysteem, het handelsakkoord met Mexico en de toepassing van het Stabiliteits- en Groeipact. Dat de lezer daarbij een somber beeld wordt voorgeschoteld, is op zich niet problematisch. De plannen van de Commissie moeten kritisch tegen het licht worden gehouden.

Wel van belang is dat elke kritiek feitelijk gefundeerd moet zijn en de analyse intellectueel eerlijk blijft. In het Vlaamse publieke debat over de EU ontbreekt het vaak aan één van beide, en niet zelden aan alle twee. Beide zijn evenwel noodzakelijk om tot een geïnformeerd begrip van (voorgesteld) EU-beleid te komen en burgers toe te laten een weloverwogen mening te vormen over de richting die de EU uitgaat en aan welke snelheid dat gebeurt.

Ook de column gaat nogal kort door de bocht. Laat ons de kritiek op de handelsovereenkomst met Mexico van naderbij bekijken. De Commissie heeft het plan om de overeenkomst op te splitsen, zodat voor het grootste deel ervan de nationale parlementen geen vetorecht zouden hebben. Volgens Van Cauwelaert staat vast dat het om een gemengd internationaal akkoord gaat (waarvoor de instemming van de nationale parlementen vereist is). De Commissie zou met haar ‘manoeuvre’ bijgevolg niet willen dat nationale parlementen geconsulteerd worden.

Die stellingen nemen echter een loopje met de juridische realiteit. Vooreerst worden nationale parlementen sowieso geconsulteerd bij alle EU-beleid, los van de vraag of het beleid vervat zit in een internationaal akkoord (ongeacht in ‘gemengde’ of ‘zuivere EU-vorm’) of in gewone EU-wetgeving: geen enkele beleidsbeslissing op EU-niveau wordt genomen zonder instemming van de Raad. In de Europese Raad zitten de nationale regeringen die, aangezien elke EU-lidstaat een democratie is, gecontroleerd en aangestuurd worden door hun respectievelijke natio-

De auteur
Merijn Chamon is assistant professor of EU Law aan Maastricht University.

De kwestie
Het klopt niet dat de Europese Commissie een machine is die er louter op gebrand zou zijn nationale parlementen buitenspel te zetten.

Het voorstel
Het publiek debat moet gaan over de zin en onzin van ‘gemengd’ optreden waar zuiver EU-optreden mogelijk is. Is het ene (met meer parlementaire veto’s) per se democratischer? Is het andere (met grotere eenheid van commando) per se effectiever?

nale parlementen. Zelfs als het akkoord met Mexico een zuiver EU-Mexico-akkoord wordt (en dus niet gemengd), blijven nationale parlementen hun zeg hebben, aangezien elk parlement zijn minister in de Raad steminstructies kan geven. Het is dus simpelweg onmogelijk om nationale parlementen niet te consulteren.

Lissabon
Een en ander is ook geheel in lijn met ‘de fraaie voornemens in het Verdrag van Lissabon’, in tegenstelling tot wat Van Cauwelaert suggereert. Dat Verdrag van Lissabon bepaalt duidelijk dat de EU ‘louter’ een internationale organisatie is en geen staat, en dus alleen die bevoegdheden heeft die de lidstaten haar hebben toegekend. Al het overige, zoals de rol die nationale parlementen te spelen hebben, volgt uit die bevoegdheidskwestie: wanneer de EU een bevoegdheid heeft en die uitoefent, spelen de nationale parlementen, conform het Verdrag van Lissabon, een indirecte rol. Als de EU geen bevoegdheid heeft, of die wel heeft maar niet uitoefent en dus de juridische ruimte laat aan de lidstaten, spelen nationale parlementen een directe rol. In sommige gevallen is er dus een keuze: de EU kan een bevoegdheid hebben, maar beslissen die niet (ten volle) uit te oefenen. Dat besluit wordt genomen door de Raad (niet door de Commissie). In dat geval blijven de lidstaten aan zet.

Het publiek debat zou dus moeten gaan over de zin en onzin van ‘gemengd’ optreden daar waar zuiver EU optreden mogelijk is: is het ene (met meer parlementaire veto’s) per se democratischer? Is het andere (met grotere eenheid van commando) per se effectiever? Heeft de keuze voor het ene of het andere überhaupt repercussies voor de inhoud van het EU-beleid? Dat zijn de relevante vragen die zouden moeten spelen in het publieke debat. Burgers kunnen via een gezond publiek debat een consensus bereiken over welke piste gekozen wordt. Wat in elk geval contraproductief is in zo’n ‘kollektive Willensbildung’ is het propageren van een foutief en grauw doembeeld van een Brusselse machine die er louter op gebrand zou zijn nationale parlementen buitenspel te zetten.

ZAK
Jacques Moeraert

